

Verslag Publieke consultatie

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, voor de omzetting van de BBT-conclusies voor gangbare systemen voor gemeenschappelijk(e) behandeling en beheer van afgassen in de chemiesector

Het voorontwerp werd van 3 mei 2024 tot en met 3 juni 2024 gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving en werd gedurende die periode ook ter inzage gelegd. Tijdens die termijn kon elke persoon zijn opmerkingen meedelen.

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de ontvangen opmerkingen (de volledige ontvangen input kan opgevraagd worden), alsook een antwoord erop geformuleerd. Waar dit heeft geleid tot aanpassingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering (BVR) of Verslag aan de Vlaamse Regering (VVR) wordt dit aangegeven in dit verslag. Het antwoord zal via e-mail worden bezorgd aan de indieners van de opmerkingen.

Overzicht

Inhoud

1.	Opmerkingen van VITO referentie labo	3
a.	VITO - richtlijnen:	3
b.	Input – dagelijkse monitoring:	3
2.	Opmerkingen van Bond Beter Leefmilieu (BBL)	3
a.	BBL – tankterminals & raffinaderijen:	3
b.	BBL - methaan:	4
c.	BBL - batch vs. continu proces:	4
d.	BBL - definitie geleide emissies:	4
e.	BBL - light LDAR:	4
3.	Opmerkingen van Belgische associatie van tankopslagbedrijven (BATO)	5
a.	BATO - goldplating:	5
b.	b BATO – tegemoetkomend voorstel:	6
c.	BATO – lekdichte apparatuur:	7
d.	BATO - emissiefactoren:	7
e.	BATO - definitie geleide emissie:	8
f.	BATO - SOF- & DIAL-meettechnieken:	8
2.	Opmerkingen van VOKA	9
a.	VOKA - definitie geleide emissies:	9
3.	Opmerkingen van essenscia	10

<u>a.</u>	essenscia - definitie geleide emissies:	10
<u>b.</u>	essenscia – raming geleide emissies:	11
<u>c.</u>	essenscia - technisch dichte apparaten:	11
<u>d.</u>	essenscia – emissiefactoren:.....	12
<u>e.</u>	essenscia - Wat als na reële metingen blijkt dat de emissies onder de drempels zitten?	13
<u>f.</u>	essenscia - jaarlijkse meting lekgevoelige apparatuur:	14
<u>g.</u>	essenscia - inrichtingspecifiek LDAR programma:	14
<u>h.</u>	essenscia - meten bij hoogst verwachte emissietoestand:	14
<u>i.</u>	essenscia – letterlijke opname uit BBT-conclusies:	15
<u>j.</u>	essenscia – algemeen uitgangsprincipe omzetting:	15
<u>k.</u>	essenscia – MER-deskundige:	16
<u>l.</u>	essenscia – BBT 2, informatie bijhouden:	16
<u>m.</u>	essenscia – BBT 2, CMR stoffen:	16
<u>n.</u>	essenscia – monitoring/raming:	16
<u>o.</u>	essenscia – BBT 4:	17
<u>p.</u>	essenscia – BBT 5:	17
<u>q.</u>	essenscia – BBT 7:	17
<u>r.</u>	essenscia - BBT 9:.....	17
<u>s.</u>	essenscia – BBT 10:	17
<u>t.</u>	essenscia - controlemeetprogramma:	18
<u>u.</u>	essenscia – algemeen uitgangsprincipe omzetting (2):	18
<u>v.</u>	essenscia – BBT 13:	18
<u>w.</u>	essenscia – EGW en monitoring bij BBT 14:	18
<u>x.</u>	essenscia – art. 3.19.2.5.13:	19
<u>y.</u>	essenscia – BBT 20, raming niet-fugatieve:	19
<u>z.</u>	essenscia – SOF en DIAL voor grote verbruikers VOS:.....	20
<u>aa.</u>	essenscia - technisch dichte apparaten:	21
<u>bb.</u>	essenscia - polyolefinen:	22
<u>cc.</u>	essenscia - polyolefinekwaliteit:	23
<u>dd.</u>	essenscia – procesovens of -verhitters:	24
<u>ee.</u>	essenscia – dioxinen en furanen:.....	24

Bespreking ontvangen opmerkingen

1. Opmerkingen van VITO referentie labo

a. VITO - richtlijnen:

Om een gelijk speelveld te creëren in de beoordeling door de erkende laboratoria zijn bijkomende richtlijnen noodzakelijk. Hierin dient minimaal te worden opgenomen:

- op welke wijze deze beoordeling dient te worden uitgevoerd door een laboratorium in de discipline water;
- op welke wijze het overeenstemmen van de resultaten kan gecontroleerd worden door een laboratorium in de discipline water;
- wat zijn de minimale kwaliteitsborgingsvereisten bij het uitvoeren van analyses door de exploitant.

Antwoord dOMG:

In het BVR wordt aangevuld dat de beoordeling wordt uitgevoerd conform een code van goede praktijk. Deze code moet nog worden uitgewerkt door VITO in samenwerking met de referentielabo's, GOP en VMM.

b. Input – dagelijkse monitoring:

Daarnaast, in het ontwerpbesluit wordt uitdrukkelijk naar "dagelijkse monitoring" verwezen. Blijft de afwijking ook gelding wanneer een exploitant – na goedkeuring - overgaat naar een andere meetfrequentie (bijvoorbeeld wekelijkse monitoring)?

Antwoord dOMG:

Nee, in het eerste lid van dit artikel staat duidelijk vermeld dat het enkel voor dagelijkse monitoring kan worden toegepast, we voegen daar ook nog wekelijkse monitoring aan toe. Vervolgens staat ook in het laatste lid reeds duidelijk: *"Resultaten van de dagelijkse of wekelijkse monitoring die wordt uitgevoerd met toepassing van het eerste lid, kunnen niet worden gebruikt voor het controlemeetprogramma, vermeld in bijlage 4.2.5.2 van titel II van het VLAREM."* Deze metingen mogen dus niet gebruikt worden om een afbouw van de meetfrequentie te verkrijgen.

2. Opmerkingen van Bond Beter Leefmilieu (BBL)

a. BBL – tankterminals & raffinaderijen:

Tankterminals en raffinaderijen zijn wel chemische bedrijven. Op dit moment vallen deze sectoren buiten LDAR en moeten ze dus meegenomen worden met deze wijziging. De jaarrapporten van de VMM over de luchtkwaliteit in de Antwerpse haven tonen aan dat er meer vluchtige stoffen werden gemeten dan er gerapporteerd werden in het Integraal Milieujaarverslag van de bedrijven. Dat betekent dat er nog marge is om het beleid in de juiste richting te duwen. Specifiek voor benzeen (voornamelijk afkomstig van raffinaderijen) wees het rapport er op dat "bijkomende reductiemaatregelen, zeker voor prioritaire stoffen zoals benzeen, zijn aangewezen". Dan komt deze BREF CWG als geroepen. Het rapport wijst ook op specifieke CRM-stoffen, een aandachtspunt in alle beleidsdiscussies en stoffen die ook vaker voorkomen bij het raffinageproces.

Antwoord dOMG:

We behouden de aanpassingen m.b.t. fugatieve emissies ("LDAR") in titel II van het VLAREM, dus ook van toepassing voor raffinaderijen en onafhankelijke opslagdepots. Voor de onafhankelijke opslagdepots doen we wel een aangepast voorstel om explicieter een alternatieve, gelijkwaardige opvolging van de emissies toe te laten. Met name door onafhankelijke opslagdepots de mogelijkheid te geven om over een periode van vijf jaar, twee keer metingen uit te voeren met IR-camera overeenkomstig EN 17628:2022 i.p.v. metingen met IR-camera af te wisselen met klassieke LDAR-metingen overeenkomstig EN 15446:2008.

b. BBL - methaan:

BBL vindt het noodzakelijk dat methaan (werd tot voor kort in TVOC niet meegenomen) niet wordt uitgesloten en dat dit moet gemeten worden. Dit moet er absoluut in blijven zoals in het huidige voorstel aanwezig is.

Antwoord dOMG:

We behouden de inclusie van methaan, overeenkomstig de BBT-conclusies WGC.

c. BBL - batch vs. continu proces:

De codes van goede praktijk voor metingen maken het goede onderscheid tussen batch en continue processen. Batchprocessen mogen niet ingeroepen worden als argument om niet te meten. De CvGP maken duidelijk hoe dat wel kan en dat is dus de norm voor het meten. Wel is er steeds de mogelijkheid tot het aanvragen van een uitzondering, die case per case moet bekeken worden.

Antwoord dOMG:

OK, er worden geen aanpassingen aan de tekst voorgesteld wat betreft het onderscheid tussen continue vs. batch processen.

d. BBL - definitie geleide emissies:

De definitie van geleide emissies ("een gekanaliseerde emissie van verontreinigende stoffen naar de lucht via onder meer kanalen, leidingen, schoorstenen en ontluchtingskokers. Dit omvat eveneens emissies uit open luchtwassers, open biofilters en andere open nabehandelingstechnieken die een gekanaliseerde emissie behandelen;") is volgens BBL voldoende helder om discussies te vermijden en ligt in lijn met wat de BREF WGC voorschrijft ("Emissions of pollutants to air through an emission point such as a stack."). Er moet gemeten worden aan gekanaliseerde punten, niet meer niet minder.

Antwoord dOMG:

Op basis van opmerkingen vanuit de sectoren bij de publieke consultatie bleek er nog onduidelijkheid te bestaan over de interpretatie van de definitie voor geleide emissies. Daarom werd nog licht gesleuteld aan de definitie, alsook werd een uitgebreide duiding inclusief voorbeelden aangevuld in het Verslag aan de Vlaamse Regering.

e. BBL - light LDAR:

BBL vindt het belangrijk voor de "light LDAR" procedure dat de bewijslast bij de bedrijven ligt. Zij die data aanleveren over hun lekken, moeten kunnen bewijzen dat zij onder dit programma kunnen vallen. Het is niet aan de overheid om in te schatten of dit wel kan.

Antwoord dOMG:

In Vlaanderen worden de drempelwaarden voor het moeten uitvoeren van een LDAR meetprogramma berekend op basis van het **potentieel** dat er zich lekken kunnen voordoen, en niet op basis van de werkelijke lekken/emissies. Het potentieel aan lekken is afhankelijk van de type apparaten in de installatie (e.g. aantal kleppen, pompen, compressoren, flenzen, ...). Door een goed werkend LDAR programma, de inzet van technische dichte apparaten en een nauwgezette opvolging door het bedrijf, kunnen heel lage reële fugitieve emissies gehaald worden. Net de inzet van een LDAR programma speelt daarbij een cruciale rol. Via artikel 4.4.6.2.3, §7, van titel II van het VLAREM wordt een minder streng meetprogramma mogelijk gemaakt voor installaties die heel lage fugitieve emissies kunnen aantonen. Dit zogenaamde LDAR "light" programma bestaat momenteel al en wensen we te behouden. Om beroep te kunnen doen op het "light" programma, moet aan een aantal criteria worden voldaan. Het is aan de exploitant om aan te tonen dat zij hieraan voldoen.

De huidige herstelcriteria worden "vastgeklekt" als criteria waar minder dan 0,4% van de apparaten mogen boven zitten om het "light" programma te kunnen toepassen. Met name 10.000 ppm voor veiligheidskleppen, pompen, compressoren, roerwerken en monsternamapunten die niet in contact komen met VOS die zijn ingedeeld als CMR 1A of 1B en 1.000 ppm voor alle andere apparaten, zoals ook vandaag geldt voor de toepassing van een minder streng meetprogramma. Als na verloop van tijd de herstelcriteria wijzigen (cfr. definitie 6° onder definities "METEN EN BEHEERSEN VAN FUGITIEVE VOS-EMISSIONS" zoals voorzien in wijzigingsartikel 2), evolueren de criteria voor het "light" programma bijgevolg niet mee.

3. Opmerkingen van Belgische associatie van tankopslagbedrijven (BATO)

a. BATO - goldplating:

We herhalen onze eerste reactie dat dit voorstel in strijd is met het regeerakkoord, meer bepaald met de bepaling "We hanteren consequent "no goldplating" als richtinggevend principe bij de omzetting van Europese regelgeving".

De tankopslagbedrijven vallen niet binnen de scope van de BREF WGC. De bepalingen uit de BREF toepassen op de tankopslagbedrijven is dus goldplating. Tankopslagbedrijven in andere lidstaten hebben immers geen LDAR-verplichting en de voorgestelde wijziging zorgt dus voor een concurrentienadeel voor de Vlaamse bedrijven.

We blijven van mening dat de wijzigingen aan de LDAR-reglementering ofwel in Vlarem III opgenomen moeten worden, of dat er in Afdeling 4.4.6 uitzonderingsbepalingen opgenomen moeten worden voor tankopslagbedrijven.

Antwoord dOMG:

Voor wat betreft het meet- en beheersprogramma voor fugitieve VOS-emissies ("LDAR") zijn reeds sinds 2008 bepalingen opgenomen in afdeling 4.4.6 van titel II van het VLAREM. Er is geen reden om een onderscheid te maken in concrete toepassing voor GPBV- en niet-GPBV-bedrijven, noch om voor GPBV-bedrijven een onderscheid te maken in de toepasselijke sector. Er wordt een gelijke behandeling (level playing field) nagestreefd voor alle bedrijven die het meet- en beheersprogramma voor fugitieve VOS-emissies moeten toepassen. Bijgevolg gebeurt de implementatie van de betreffende bepalingen uit de BBT-conclusies

voor gangbare systemen voor gemeenschappelijk(e) behandeling en beheer van afgassen in de chemiesector in de bestaande bepalingen van afdeling 4.4.6 van titel II van het VLAREM. We behouden de aanpassingen m.b.t. LDAR in titel II van het VLAREM, dus ook van toepassing voor raffinaderijen en tankopslagbedrijven.

Voor de onafhankelijke opslagdepots wordt wel de mogelijkheid gegeven om de vijfjaarlijkse meting van alle bereikbare apparaten volgens EN 15446:2008 te vervangen door een meting met een IR-camera volgens EN 17628:2022. Onafhankelijke opslagdepots kunnen bijgevolg opteren om over een periode van vijf jaar, twee keer metingen uit te voeren met IR-camera i.p.v. metingen met IR-camera af te wisselen met klassieke LDAR-metingen. Onafhankelijke opslagdepots zijn inrichtingen waar enkel opslagtanks gebruikt worden voor de tijdelijke opslag van gevaarlijke producten in opdracht van derden, die noch het product, noch de grondstof zijn van of voor een procesinstallatie van dezelfde exploitant. Zo krijgen onafhankelijke opslagdepots expliciet de optie om een alternatieve, gelijkwaardige opvolging van de emissies uit te voeren. Ook voor de toepassing van het "light" programma wordt aan de onafhankelijke opslagdepots de mogelijkheid te bieden om deze metingen enkel met de IR-camera uit te voeren.

b. BATO – tegemoetkomend voorstel:

Met de huidige drempels van 2 & 10 ton worden bijna alle tanksopslagbedrijven vrijgesteld van het zware LDAR-programma. Door de verlaging van de drempels naar 1 & 5 ton/jaar komen echter bijna alle tanksopslagbedrijven binnen de scope terecht wat voor extra kosten zal zorgen met slechts een beperkte milieuwinst.

Als alternatief willen we voorstellen dat, op het moment dat opslagtanks gemeten worden met de IR-camera cfr Vlarembepaling 5.17.4, ter zelfde tijd de bijbehorende leidingen en apparaten met de IR-camera gescreend worden. Dit zorgt voor de tanksopslagbedrijven voor weinig extra kosten maar zal lekken wel aan het licht brengen zonder toepassing van de zware en dure snuffelmethode.

Dit voorstel sluit aan bij de mogelijkheid om een "gelijkwaardig inrichtingspecifiek programma" toe te laten zoals voorzien in artikel 4.4.6.2.3 §11 vermits ook voor tanksopslagbedrijven de variabiliteit van producten aanwezig is en de leidingen niet permanent onder druk staan. We zijn echter wel van mening dat het voor tanksopslagbedrijven overkill is om dit via de omgevingsvergunning te regelen. Vermits ze niet in de scope van de BREF WGC zitten, dient hun vergunning immers niet herzien te worden nav de omzetting van de BREF en we willen voorkomen dat alle tanksopslagbedrijven hun vergunning moeten laten aanpassen.

We vragen om dit voorstel van alternatief specifiek voor tanksopslagbedrijven op te nemen in de teksten zonder dat een aanpassing van de omgevingsvergunning nodig is.

Antwoord dOMG:

Zie aangepast voorstel onder wijzigingsartikel 10, aan titel II van het VLAREM artikel 4.4.6.2.3, §4 en §7. Voor de onafhankelijke opslagdepots wordt de mogelijkheid gegeven om de vijfjaarlijkse meting van alle bereikbare apparaten volgens EN 15446:2008 te vervangen door een meting met een IR-camera volgens EN 17628:2022. Onafhankelijke opslagdepots kunnen bijgevolg opteren om over een periode van vijf jaar, twee keer metingen uit te voeren met IR-camera i.p.v. metingen met IR-camera af te wisselen met klassieke LDAR-metingen. Onafhankelijke opslagdepots zijn inrichtingen waar enkel opslagtanks gebruikt

worden voor de tijdelijke opslag van gevaarlijke producten in opdracht van derden, die noch het product, noch de grondstof zijn van of voor een procesinstallatie van dezelfde exploitant. Zo krijgen onafhankelijke opslagdepots expliciet de optie om een alternatieve, gelijkwaardige opvolging van de emissies uit te voeren. Ook voor de toepassing van het "light" programma wordt aan de onafhankelijke opslagdepots de mogelijkheid te bieden om deze metingen enkel met de IR-camera uit te voeren.

c. BATO – lekdichte apparatuur:

Veel tankopslagbedrijven hebben de afgelopen jaren systematisch geïnvesteerd in lekdichte apparatuur, dit om emissies te voorkomen en onder de drempelwaarde te blijven. Het is momenteel onduidelijk hoe moet omgegaan worden met lekdichte apparaten in de berekening. Het is voor de hand liggend dat lekdichte apparaten een emissiefactor van 0 hebben. We vragen dit ter verduidelijking op te nemen in de teksten.

Antwoord dOMG:

We passen de tekst aan zodat duidelijk wordt hoe technisch dichte apparatuur (niet) moet worden meegerekend voor de bepaling van de drempel ter toepassing van een LDAR meetprogramma.

In hoofdstuk I van bijlage 4.4.6 bij titel II van het VLAREM, bij de tabel 1 voor de bepaling van het lekpotentieel wordt een voetnoot (3) toegevoegd welke stelt dat aan technisch dichte apparaten een emissiefactor van 0 mag toegekend worden. Door de (initieel voorlopige) toekenning van een "0" emissiefactor / emissiepotentieel aan technisch dichte apparatuur, zullen deze apparaten momenteel niet doorwegen bij de berekening van de drempelwaarden ter toepassing van een LDAR meetprogramma. Indien technisch dichte apparaten op geschikte wijze worden geselecteerd, geïnstalleerd en onderhouden (i.e. overeenkomstig het procestype en de bedrijfsomstandigheden van het proces), zoals ook gespecificeerd in de definitie van "technische dichte apparaten", kan er van uitgegaan worden dat het lekpotentieel van deze apparaten verwaarloosbaar is. Bijgevolg is een emissiefactor van 0 te verantwoorden voor dit type apparatuur, indien correct toegepast. Technisch dichte apparatuur worden wel opgenomen in het LDAR meetprogramma ter controle. Op basis van de resultaten/meetgegevens de komende jaren zullen de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de afdeling GOP de aanpak voor technische dichte apparatuur verder opvolgen. Moest het nodig blijken, dan kunnen de emissiefactoren voor technische dichte apparatuur nog worden bijgestuurd in de toekomst. Het toekennen van een "0" emissiefactor voor technisch dichte apparatuur kan ten slotte een stimulans zijn voor bedrijven om zo veel mogelijk voor deze best presenterende apparatuur (inzake het vermijden van lekken) te kiezen waar dit mogelijk is.

d. BATO - emissiefactoren:

Aan de emissiefactoren zoals opgenomen in Vlare II bijlage 4.4.6 worden geen wijzigingen voorgesteld. Doch stellen we vast dat de emissiefactoren verouderd zijn. We weten al lang dat deze factoren in realiteit leiden tot een overschatting van de werkelijke emissies. In de Nederlandse Milieumonitor wordt dit ook bevestigd: [...]

Voor de berekening van fugatieve emissies wensen de tankopslagbedrijven te werken met de meest recente Milieumonitor zoals voorzien in bijlage 5.17.12 van Vlare II.

Antwoord dOMG:

We behouden de huidige emissiefactoren uit bijlage 4.4.6, hoofdstuk I, bij titel II van het VLAREM. Dit zijn enerzijds de SOCMi-emissiefactoren volgens EPA4-53/R95-017 of de vaste emissiefactoren volgens VDI 2440. Er is ons geen herziening van deze emissiefactoren bekend. Het klopt dat in werkelijkheid veel lagere emissies/lekken kunnen gehaald worden. Dat is de hele opzet van een LDAR meetprogramma. In Vlaanderen worden de drempelwaarden voor het moeten uitvoeren van een LDAR meetprogramma berekend op basis van het **potentieel** dat er zich lekken kunnen voordoen, en niet op basis van de werkelijke lekken/emissies. Het potentieel aan lekken is afhankelijk van de type apparaten in de installatie (e.g. aantal kleppen, pompen, compressoren, flenzen, ...). Door een goed werkend LDAR programma, de inzet van technische dichte apparaten en een nauwgezette opvolging door het bedrijf, kunnen heel lage reële fugitieve emissies gehaald worden. Net de inzet van een LDAR programma speelt daarbij een cruciale rol. Via artikel 4.4.6.2.3, §7, van titel II van het VLAREM wordt een minder streng meetprogramma mogelijk gemaakt voor installaties die heel lage fugitieve emissies kunnen aantonen. Dit zogenaamde LDAR "light" programma bestaat momenteel al en wensen we te behouden.

De emissiefactoren in de Nederlandse milieumonitor, waarnaar verwezen wordt, betreffen geen lekpotentiëlen zoals die in Vlaanderen worden toegepast, maar te verwachten lekverliezen voor bedrijven die reeds een LDAR toepassen, gebaseerd op werkelijke meetgegevens bij installaties die reeds jaren LDAR uitvoeren.

e. BATO - definitie geleide emissie:

Wat betreft de voorgestelde wijziging aan de definitie van geleide emissies, kunnen we niet akkoord gaan met dit voorstel. We sluiten ons aan bij de argumenten die essenscia & Voka hiervoor aanhalen.

Antwoord dOMG:

Op basis van opmerkingen vanuit de sectoren bij de publieke consultatie bleek er nog onduidelijkheid te bestaan over de interpretatie van de definitie voor geleide emissies. Daarom werd nog licht gesleuteld aan de definitie, alsook werd een uitgebreide duiding inclusief voorbeelden aangevuld in het Verslag aan de Vlaamse Regering.

f. BATO - SOF- & DIAL-meettechnieken:

Verder willen we ook graag onze bedenkingen uiten bij het opleggen van SOF- & DIAL-meettechnieken via de bijzondere voorwaarden van de tankopslagbedrijven. Vermits deze meetmethode niet beschikbaar is op de Belgische markt, is het quasi onmogelijk om deze verplichting uit te voeren. Daarnaast zijn deze technieken vooral bestemd voor het meten van immissies ipv emissies. Het is ons inziens de taak van de overheid om immissiemetingen te doen, niet de taak van het bedrijfsleven.

Verder wijzen we ook hier op het verstoren van het Europees Level Playing Field vermits deze verplichting voor tankopslagbedrijven tot SOF/DIAL-metingen nergens voorkomt in Europese wetgeving.

Ook weten we uit de SOF-metingen van milieu-inspectie in 2016 dat tankopslagbedrijven slechts een marginale bijdrage leveren aan de VOS-emissies in het Antwerpse havengebied. We zien dan ook geen noodzaak vanuit het beleid om strengere voorwaarden op te leggen aan tankopslagbedrijven.

Omwille van bovenstaande redenen herhalen we dan ook vriendelijk onze vraag om deze bijzondere voorwaarde niet meer in te schrijven in de vergunningen van tankopslagbedrijven.

We hopen op een constructief overleg over bovenstaande punten en denken graag mee na hoe deze punten in de tekst geïntegreerd kunnen worden.

Antwoord dOMG:

Deze opmerking handelt over bijzondere voorwaarden, terwijl een VLAREM ontwerpbesluit algemene en sectorale voorwaarden vastlegt.

We passen het voorstel voor titel III van het VLAREM aan: er wordt momenteel nog geen sectorale bepaling opgenomen rond DIAL, SOF, Tracer Correlation of Reverse Dispersion Modelling. Wel zal dat dossier per dossier worden geëvalueerd.

Het is steeds toegestaan dat via bijzondere voorwaarden door de bevoegde overheid kan bijgestuurd worden in specifieke situaties, waar zij dit nodig achten. Bijvoorbeeld in geval er problemen optreden met gevaarlijke stoffen zoals benzeen, of dit wordt aangeraden na MER onderzoek. Voor overleg hierover verwijzen we daarom door naar de specifieke dossiers en adviesverleners.

2. Opmerkingen van VOKA

a. VOKA - definitie geleide emissies:

Zie volledige opmerking in nota VOKA.

Conclusie en standpunt

Er wordt geen rekening gehouden met de randvoorwaarden van de definities en BBT-conclusies van de verschillende sectoren. Een samenvoegen of overnemen van definities of BBT-conclusies uit andere BREF's en opnemen in VLAREM zonder impactberekening kan niet. Door de wijziging door te voeren in VLAREM II wordt er bovendien niet voldaan aan het "no-goldplatingprincipe" in het regeerakkoord. Indien de Vlaamse overheid niet wenst dat er verschillende definities worden opgemaakt op EU-niveau, hebben ze de kans als stakeholder in de verschillende BREF processen om er over te waken dat gelijke definities daar waar mogelijk gehanteerd worden.

Door de link niet meer te leggen met meetbaar debiet, komen we terecht in meer individuele beoordelingen waarbij rekening moet gehouden worden met complexe berekening en moeilijke afwegingen (verdunnen vs kanaliseren, technische haalbaarheid). Louter de impact van de beoordeling zal niet (altijd) opwegen tegen de milieuwinst van het afleiden van de emissie. De handvaten die de overheid biedt zijn hierbij onvoldoende. Bovendien is het niet duidelijk of dit ook met handhaving is afgestemd.

Voka is dan ook van mening dat **de huidige definitie van VLAREM II** "een emissie afkomstig van een schoorsteen waarvoor welbepaalde fysische kenmerken bestaan (ligging, hoogte, diameter) en waarvan het debiet kan worden bepaald" **niet mag gewijzigd worden**. De **definities van de geleide emissies uit de verschillende BREF-documenten** worden een op een overgenomen in de respectievelijke **sectorale afdelingen van VLAREM III**. Op die manier bewaken we het level playing field, zijn we zeker dat er geen onredelijke impacten zijn voor de bedrijven en is het zowel voor handhaving als voor de bedrijven duidelijk wat er van hen verwacht wordt.

Antwoord dOMG:

In verschillende BBT-conclusies wordt een definitie gegeven van geleide of gekanaliseerde emissies (e.g. WT, FDM, WI, FMP, WGC). Per sector worden enkele specifieke voorbeelden van geleide/gekanaliseerde emissies opgenomen als verduidelijk voor wat zoal zit vervat onder deze definitie. Om een *level playing field* en uniformiteit over sectoren heen te garanderen, worden algemeen toepasbare definities bij voorkeur algemeen geregeld, i.p.v. per sector (of per hoofdstuk in titel III van het VLAREM) te definiëren. Daarom wordt de definitie opgenomen in titel II van het VLAREM. De voorbeelden uit verschillende sectoren worden daarbij mee opgenomen. Zo worden open biofilters expliciet vermeld in de definitie in de BBT-conclusies van WT (afvalbehandeling), maar komen open biofilters mogelijks ook voor in andere sectoren. Er is geen enkele reden waarom zo'n emissie in een andere sector anders zou moeten worden aangepakt.

Bovendien is zowel in titel II van het VLAREM als per sector in titel III van het VLAREM duidelijk vastgelegd welke emissiegrenswaarden of metingen van toepassing zijn op welk type emissies. Waar nodig wordt gedifferentieerd op basis van de massastroom/vracht die via een geleide emissies wordt uitgestoten.

Met de aanpassing van de definitie wordt overeenstemming gegarandeerd met de definitie uit verschillende BBT-conclusies, o.a. voor gangbare systemen voor gemeenschappelijk(e) behandeling en beheer van afgassen in de chemiesector (WGC).

Zoals reeds verduidelijkt in het VVR, heeft de aanpassing van de definitie geen gevolgen voor de bepaling welke diffuse bronnen afgezogen moeten worden naar een geleid emissiepunt. Hiervoor blijft de bestaande wetgeving van toepassing, o.m. artikel 4.4.2.1 en artikel 4.4.2.2 van titel II van het VLAREM, zoals door VOKA zelf aangehaald in de opmerking. Voor de behandeling van diffuse bronnen worden kostenefficiëntie, milieubaten en technische haalbaarheid tegenover elkaar afgewogen.

Op basis van opmerkingen vanuit de sectoren bij de publieke consultatie bleek er nog onduidelijkheid te bestaan over de interpretatie van de definitie voor geleide emissies. Daarom werd nog licht gesleuteld aan de definitie, alsook werd een uitgebreide duiding inclusief voorbeelden aangevuld in het Verslag aan de Vlaamse Regering.

3. Opmerkingen van essenscia

a. essenscia - definitie geleide emissies:

Over dit punt hadden we reeds overleg en ondanks onze constructieve voorstellen wordt toch vastgehouden aan de wijziging die naar onze mening enkel onduidelijkheid zal creëren. We betreuren dat de verwijzing naar de meetbaarheid geschrapt wordt en een definitie uit een BREF voor de afvalsector blindelings wordt toegepast op alle ingedeelde inrichtingen.

We herhalen ons voorstel van aangepaste definitie die ons inziens tegemoetkomt aan de bezorgdheden van aGOP:

'geleide emissie': emissies van verontreinigende stoffen naar lucht via een emissiepunt zoals een schoorsteen waarvoor bepaalde fysische kenmerken bestaan (ligging, hoogte, diameter) en die nauwkeurig kan gemeten worden conform de meetmethodes vermeld in VlareM II bijlage

4.4.1 (of alternatieve methodes, zoals vastgelegd in Vlarem II artikel 4.4.4.2).

Om volledige afstemming te hebben met de BREF WGC, zijn we vertrokken vanuit de definities zoals letterlijk in de WGC opgenomen (groene tekst= Nederlandse vertaling van de definitie "channelled emission" uit de brief WGC). De gele arcering voorziet een rechtstreekse link met de meetmethodes waardoor ook toekomstige nieuwe compendiums meegenomen worden. Dit lijkt ons een betere oplossing dan letterlijk "open luchtwassers en biofilters" te vermelden (waarvoor nieuwe compendiummethoden beschikbaar zijn/worden). Door de link te leggen met de LUCs, kan voorkomen worden dat de definitie opnieuw moet aangepast worden als in de toekomst ook andere emissies meetbaar worden maar tot discussies leiden in de praktijk.

(na de publieke consultatie ontving afd. GOP van essenscia nog enkele concrete voorbeelden van emissiepunten die volgens hen onder de huidige definitie niet als geleid worden aanzien maar volgens hun interpretatie onder de nieuwe definitie wel "geleid" zouden worden)

Antwoord dOMG:

Zoals reeds verduidelijkt in het VVR, heeft de aanpassing van de definitie geen gevolgen voor de bepaling welke diffuse bronnen afgezogen moeten worden naar een geleid emissiepunt. Hiervoor blijft de bestaande wetgeving van toepassing, onder meer artikel 4.4.2.1 en artikel 4.4.2.2 van titel II van het VLAREM. Voor de behandeling van diffuse bronnen worden kostenefficiëntie, milieubaten en technische haalbaarheid tegenover elkaar afgewogen.

Op basis van opmerkingen vanuit de sectoren bij de publieke consultatie en de achteraf bezorgde concrete voorbeelden bleek er nog onduidelijkheid te bestaan over de interpretatie van de definitie voor geleide emissies. Daarom werd nog licht gesleuteld aan de definitie, alsook werd een uitgebreide duiding inclusief voorbeelden aangevuld in het Verslag aan de Vlaamse Regering.

b. essenscia – raming geleide emissies:

Als deze wijziging van definitie behouden blijft, willen we uitdrukkelijk vragen om de opmerking die in de BREF WGC is opgenomen rond de raming van geleide emissies (die als niet-fugatieve emissies mogen geteld worden omwille van hun kenmerken zoals lage snelheden) om te zetten in de wetgeving (zie gele en oranje arcering hieronder).

[link naar BBT 20]

Antwoord dOMG:

De opmerking bij BBT 20 omtrent de raming van niet-fugatieve emissies stelt o.i. louter dat in geval er geleide emissies zijn met een wat grotere onzekerheid qua debiet, waardoor er geen nauwkeurige meting mogelijk is overeenkomstig BBT 8 (zoals lagere snelheden, variabiliteit van het debiet en de concentratie), er dan voor kan geopteerd worden (vb. door de vergunningverlenende overheid) om deze (ook) mee te tellen onder de niet-fugatieve emissies.

De opmerking ontslaat de overheid en het bedrijf er o.i. niet om toch de meting uit te voeren van deze geleide emissies (zij het met iets mindere nauwkeurigheid) en deze geleide emissie nog steeds als geleide emissie aan te pakken.

We zien dan ook geen meerwaarde om deze opmerking in titel III van het VLAREM op te nemen, en kiezen er voor om elke emissie slechts 1x te laten meetellen. Zij het als geleide emissie overeenkomstig de definitie van geleide emissies, zij het als diffuse emissies overeenkomstig de definities voor fugatieve en niet-fugatieve emissies.

c. essenscia - technisch dichte apparaten:

Momenteel is het niet duidelijk uit de tekst hoe omgegaan moet worden met technisch dichte apparaten in de berekening conform hfdst I van bijlage 4.4.6. Het is voor de hand liggend dat technisch dichte apparaten niet meegenomen moeten worden in de berekening omdat de emissies gelijk aan nul gesteld worden.

CONCREET VOORSTEL: een artikel toevoegen om wijzigingen door te voeren aan bijlage 4.4.6 van Vlare II mbt de emissiefactoren, meerbepaald:

2) Toevoegen dat de emissies van technisch dichte apparaten gelijk worden aan nul

Antwoord dOMG:

We passen de tekst aan zodat duidelijk wordt hoe technisch dichte apparatuur (niet) moet worden meegerekend voor de bepaling van de drempel ter toepassing van een LDAR meetprogramma.

In hoofdstuk I van bijlage 4.4.6 bij titel II van het VLAREM, bij de tabel 1 voor de bepaling van het lekpotentieel wordt een voetnoot (3) toegevoegd welke stelt dat aan technisch dichte apparaten een emissiefactor van 0 mag toegekend worden. Door de (initieel voorlopige) toekenning van een "0" emissiefactor / emissiepotentieel aan technisch dichte apparatuur, zullen deze apparaten momenteel niet doorwegen bij de berekening van de drempelwaarden ter toepassing van een LDAR meetprogramma. Indien technisch dichte apparaten op geschikte wijze worden geselecteerd, geïnstalleerd en onderhouden (i.e. overeenkomstig het procestype en de bedrijfsomstandigheden van het proces), zoals ook gespecificeerd in de definitie van "technische dichte apparaten", kan er van uitgegaan worden dat het lekpotentieel van deze apparaten verwaarloosbaar is. Bijgevolg is een emissiefactor van 0 te verantwoorden voor dit type apparatuur, indien correct toegepast. Technisch dichte apparatuur worden wel opgenomen in het LDAR meetprogramma ter controle. Op basis van de resultaten/meetgegevens de komende jaren zullen de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de afdeling GOP de aanpak voor technische dichte apparatuur verder opvolgen. Moest het nodig blijken, dan kunnen de emissiefactoren voor technische dichte apparatuur nog worden bijgestuurd in de toekomst. Het toekennen van een "0" emissiefactor voor technisch dichte apparatuur kan ten slotte een stimulans zijn voor bedrijven om zo veel mogelijk voor deze best presenterende apparatuur (inzake het vermijden van lekken) te kiezen waar dit mogelijk is.

d. essenscia – emissiefactoren:

Aan de emissiefactoren zoals opgenomen in Vlare II bijlage 4.4.6 worden geen wijzigingen voorgesteld. Doch stellen we vast dat de emissiefactoren verouderd zijn. We weten al lang dat deze factoren in realiteit leiden tot een overschatting van de werkelijke emissies. In de recente Nederlandse Milieumonitor (handboek emissiefactoren dd 12/01/2024) wordt dit ook bevestigd: [...]

We willen voorstellen om bedrijven de kans te geven om met bovenstaande emissiefactoren te werken indien gewenst.

CONCREET VOORSTEL: een artikel toevoegen om wijzigingen door te voeren aan bijlage 4.4.6 van Vlarem II mbt de emissiefactoren, meerbepaald:

1) Een verwijzing toevoegen naar de emissiefactoren in de Nederlandse Milieumonitor dd 2023

Antwoord dOMG:

We behouden de huidige emissiefactoren uit bijlage 4.4.6, hoofdstuk I, bij titel II van het VLAREM. Dit zijn enerzijds de SOCMi-emissiefactoren volgens EPA4-53/R95-017 of de vaste emissiefactoren volgens VDI 2440. Er is ons geen herziening van deze emissiefactoren bekend. Het klopt dat in werkelijkheid veel lagere emissies/lekken kunnen gehaald worden. Dat is de hele opzet van een LDAR meetprogramma. In Vlaanderen worden de drempelwaarden voor het moeten uitvoeren van een LDAR meetprogramma berekend op basis van het **potentieel** dat er zich lekken kunnen voordoen, en niet op basis van de werkelijke lekken/emissies. Het potentieel aan lekken is afhankelijk van de type apparaten in de installatie (e.g. aantal kleppen, pompen, compressoren, flenzen, ...). Door een goed werkend LDAR programma, de inzet van technische dichte apparaten en een nauwgezette opvolging door het bedrijf, kunnen heel lage reële fugitieve emissies gehaald worden. Net de inzet van een LDAR programma speelt daarbij een cruciale rol. Via artikel 4.4.6.2.3, §7, van titel II van het VLAREM wordt een minder streng meetprogramma mogelijk gemaakt voor installaties die heel lage fugitieve emissies kunnen aantonen. Dit zogenaamde LDAR "light" programma bestaat momenteel al en wensen we te behouden.

De emissiefactoren in de Nederlandse milieumonitor, waarnaar verwezen wordt, betreffen geen lekpotentiëlen zoals die in Vlaanderen worden toegepast, maar te verwachten lekverliezen voor bedrijven die reeds een LDAR toepassen, gebaseerd op werkelijke meetgegevens bij installaties die reeds jaren LDAR uitvoeren.

e. essenscia - Wat als na reële metingen blijkt dat de emissies onder de drempels zitten?

Tevens blijven we vragen partij om een "uitweg" te voorzien voor het strenge meetprogramma als na reële metingen blijkt dat de emissies onder de drempels zitten. BBT 22 is enkel van toepassing indien de geraamde fugitieve emissies boven bepaalde drempelwaarden liggen, geraamd overeenkomstig BBT 20. In de opmerking bij BBT 20 wordt gesteld dat rekening moet gehouden worden met de meetresultaten:

"In de raming van de diffuse VOS-emissies naar lucht wordt rekening gehouden met de resultaten van de monitoring die wordt uitgevoerd overeenkomstig BBT 21 en/of BBT 22."

De BREF laat dus toe om voor de berekening rekening te houden met de reële meetwaarden. Indien de drempelwaarde uit BBT 22 niet overschreden (meer) overschreden wordt, is er dus conform BBT 22 geen monitoringsplicht meer van toepassing. We vragen om dit zo te voorzien in de wetgeving. Eventueel kan in dat geval een meetfrequentie gehanteerd worden van ½ jaar (in lijn met de lekdichte apparaten)

CONCREET VOORSTEL: een artikel toevoegen om wijzigingen door te voeren aan bijlage 4.4.6 van Vlarem II mbt de emissiefactoren, meerbepaald:

3) Toe te voegen dat, na een eerste meting, de jaaremissie berekend mag worden met de meetwaarden. Bij het niet overschrijden van de drempelwaarden voor de jaarlijkse fugitieve emissie dient niet meer of met een verlaagde monitoringsfrequentie gemeten worden.

Antwoord dOMG:

In Vlaanderen worden de drempelwaarden voor het moeten uitvoeren van een LDAR meetprogramma berekend op basis van het **potentieel** dat er zich lekken kunnen voordoen, en niet op basis van de werkelijke lekken/emissies. Het potentieel aan lekken is afhankelijk van de type apparaten in de installatie (e.g. aantal kleppen, pompen, compressoren, flenzen, ...). Door een goed werkend LDAR programma, de inzet van technische dichte apparaten en een nauwgezette opvolging door het bedrijf, kunnen heel lage reële fugitieve emissies gehaald worden. Net de inzet van een LDAR programma speelt daarbij een cruciale rol. Het is bijgevolg niet aangewezen het LDAR programma – de opvolging via metingen – te laten wegvallen indien lage fugitieve emissies op een bepaald moment bereikt worden. Het lekpotentieel (aantal apparatuur) is namelijk een vast/blijvend gegeven voor een bepaalde installatie en dus is voor een degelijke opvolging een blijvende inzet vereist.

Via artikel 4.4.6.2.3, §7, van titel II van het VLAREM wordt wel een minder streng meetprogramma mogelijk gemaakt voor installaties die heel lage fugitieve emissies kunnen aantonen. Dit zogenaamde LDAR "light" programma bestaat momenteel al en wensen we te behouden. De huidige herstelcriteria worden "vastgeklikt" als criteria waar minder dan 0,4% van de apparaten mogen boven zitten om het "light" programma te kunnen toepassen. Met name 10.000 ppm voor veiligheidskleppen, pompen, compressoren, roerwerken en monsternamepunten die niet in contact komen met VOS die zijn ingedeeld als CMR 1A of 1B en 1.000 ppm voor alle andere apparaten, zoals ook vandaag geldt voor de toepassing van een minder streng meetprogramma. Als na verloop van tijd de herstelcriteria wijzigen (cfr. definitie 6° onder definities "METEN EN BEHEERSEN VAN FUGITIEVE VOS-EMISSIONS" zoals voorzien in wijzigingsartikel 2), evolueren de criteria voor het "light" programma bijgevolg niet mee.

f. essenscia - jaarlijkse meting lekgevoelige apparatuur:

We herhalen onze vraag om punt 2° van paragraaf 6 van art. 4.4.6.2.3, zijnde de jaarlijkse meting van alle overige veiligheidskleppen, pompen, compressoren, roerwerken en monsternamepunten, niet gevat onder punt 1°, volgens EN 17628:2022 of EN 15446:2008, te schrappen. Dit wordt immers niet gevraagd door de BREF.

Antwoord dOMG:

Dit betreft apparatuur met een hoge kans op lekken. Deze apparaten worden met de huidige wetgeving reeds jaarlijks gemeten omdat ze een hogere kans op lekkage hebben. We hebben geen technische argumenten ontvangen, noch cijfergegevens die zouden aantonen dat deze apparaten toch minder lekken dan tot nu toe aangenomen. Daarom wensen we deze voorwaarde niet te versoepelen.

g. essenscia - inrichtingspecifiek LDAR programma:

In navolging van het overleg op 16/05 mbt de activiteiten onder rubriek 59, doen we een voorstel van wijziging aan paragraaf 11 omtrent een gelijkwaardig inrichtingspecifiek programma. Ook in het VVR hebben we een voorstel van wijziging gedaan (zie comments en track changes in de teksten die door essenscia werden bezorgd)

Antwoord dOMG:

Er werden op basis van de voorstellen van essenscia enkele aanpassingen aan de teksten van BVR en VVR doorgevoerd.

h. essenscia - meten bij hoogst verwachte emissietoestand:

Aan artikel 2.3.2.4 vragen we om de woorden "voor zover mogelijk" toe te voegen conform voetnoot 3 van BBT 8

Antwoord dOMG:

Aangepast.

i. essenscia – letterlijke opname uit BBT-conclusies:

Algemeen: we willen vragen om de omzetting van de BREF WGC zo letterlijk mogelijk te doen, inclusief de opname van de toepasbaarheid, de verklarende voorbeelden en alle voetnoten. In de comments op de tekst staan alle ontbrekende zaken aangeduid.

Antwoord dOMG:

Bij de omzetting naar titel III van het VLAREM wordt telkens de afweging gemaakt welke toepasbaarheden, voorbeelden, voetnoten al dan niet worden meegenomen in het VLAREM, welke beter passen in het VVR, of welke niet worden omgezet. Een letterlijke overname van de volledige tekst uit de BBT-conclusies is niet altijd noodzakelijk, noch aangewezen.

Louter beschrijvende zaken worden niet opgenomen. Ook voorbeelden worden niet opgenomen in regelgeving. Er wordt in titel III een uitzondering gemaakt op het opnemen van voorbeelden indien ze bijdragen tot een duidelijkere tekst. Verschillende toepasbaarheden en voetnoten worden opgenomen via artikel 3.19.2.1.1 van titel III van het VLAREM, waarin een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning mogelijk gemaakt wordt indien de toepasbaarheid mogelijks beperkt is.

j. essenscia – algemeen uitgangsprincipe omzetting:

Algemeen: In het verslag aan de Vlaamse Regering staat volgende te lezen:

Als de BBT een milieuprestatieniveau voorschrijft, bijvoorbeeld een emissiegrenswaarde of milieuprestatieniveau voor energieverbruik of waterverbruik, dan worden geen technieken opgenomen in titel III van het VLAREM. De BBT wordt dan via bindende (emissie)grenswaarden geïmplementeerd. Zo leggen we geen technieken op en kan de exploitant vrij kiezen hoe het milieuprestatieniveau wordt behaald. Doelvoorschriften primeren zo op middelvoorschriften

Dit ligt inderdaad in lijn met de RIE en BREF, maar wordt niet consequent toegepast. We willen vragen bovenstaand principe consequent toe te passen en geen technieken op te leggen indien er BAT-AEL voorgeschreven worden. In de

comments bij de tekst wordt aangegeven waar deze doorvertaling niet correct gebeurde.

Antwoord dOMG:

Het aangehaalde principe is inderdaad een algemeen uitgangsprincipe dat wordt gehanteerd bij omzettingen van BBT-conclusies, en wordt ook meestal gevolgd. Toch is het noodzakelijk telkens een weloverwogen afweging te maken tussen al dan niet opname van een vermelde (en volgens de BBT-conclusies toe te passen) techniek. Af en toe wordt beslist om een bepaalde techniek toch expliciet te vermelden als daar specifieke argumenten voor zijn. Dit wordt dan toegelicht in het Verslag aan de Vlaamse Regering, bijvoorbeeld als:

- niet alle relevante parameters worden afgedekt door de BBT-GEN;
- de link met totale, jaargemiddelde emissievrachten onvoldoende garandeert dat alle technieken toegepast worden, wat expliciet vereist wordt door de BBT-conclusies;
- de BBT-GEN niet gelden voor alle subsectoren, maar de technieken wel;
- ...

De toelichting in het Verslag aan de Vlaamse Regering wordt verduidelijkt.

k. essenscia – MER-deskundige:

Art 3.19.2.2.1: gelieve volgende bepaling te schrappen: *"zoals door normalisering op grond van het kooldioxide dat door de verbranding is geproduceerd. De voormelde berekening wordt uitgevoerd door een erkend MER-deskundige in de discipline lucht als vermeld in artikel 6, 1°, d), 5), van het VLAREL van 19 november 2010 of door een erkend laboratorium in de discipline lucht als vermeld in artikel 6, 5°, b), van het VLAREL van 19 november 2010"*

De exploitant kan deze berekening zelf uitvoeren. We zien niet in waarom dit door een MER-deskundige moet gebeuren en dit wordt ook niet gevraagd door de BREF. Dit zorgt voor extra kosten voor de bedrijven, wat in economisch zeer uitdagende tijden absoluut moet vermeden worden.

Antwoord dOMG:

Tekst BVR en VVR werden aangepast n.a.v. suggestie.

l. essenscia – BBT 2, informatie bijhouden:

Art. 3.19.2.3.2 (BBT 2): gelieve de woorden "zo volledig als redelijkerwijs mogelijk is" toe te voegen tussen de woorden "informatie" en "over" (3x)

Antwoord dOMG:

Het VVR vermeldt: *"De BBT-conclusies geven mee dat de informatie zo volledig als redelijkerwijs mogelijk is moet worden opgesteld, bijgehouden en regelmatig herzien."*

m. essenscia – BBT 2, CMR stoffen:

Art. 3.19.2.3.2 (BBT 2): 2° h) cfr bref toevoegen: *oevoegen conform BREF-tekst: De aanwezigheid van dergelijke stoffen kan bijvoorbeeld worden beoordeeld aan*

de hand van de criteria van Verordening (EG) nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels (CLP);

Antwoord dOMG:

De definities voor CMR, CMR 1A, CMR 1B en CMR2 (cfr. wijzigingsartikel 2 van dit besluit) geven aan dat het zowel om een CMR-stof als om een CMR-mengsel kan gaan en vermelden "zoals gedefinieerd in de CLP-verordening". Geen aanvulling bij artikel 3.19.2.3.2 nodig.

n. essenscia – monitoring/raming:

Art. 3.19.2.4.1: Gelieve de voorbeelden die in de BREF vermeld staan ook op te nemen en onder punt 4 achter "monitoring" volgende toe te voegen "(d.w.z. een raming of, indien mogelijk, een meting)" conform BREF-teksten.

Antwoord dOMG:

Tekst BVR werd aangepast n.a.v. suggestie voor punt 4. Voorbeelden werden aangevuld in het BVR voor punten 4° en 5°. Voorbeelden van punt 2° werden aangevuld in het VVR.

o. essenscia – BBT 4:

Art 3.19.2.5.1 (BBT 4): gelieve cfr de BREF volgende paragraaf toe te voegen: "In de strategie wordt rekening gehouden met factoren zoals broeikasgasemissies en het verbruik of hergebruik van energie, water en materialen die verband houden met het gebruik van de verschillende technieken.", alsook de voorbeelden vermeld in de BREF.

Antwoord dOMG:

De extra informatie in de bovenvermelde paragraaf, is beschrijvend en wordt niet mee opgenomen in het BVR, maar wel vermeld in het VVR. Het is niet duidelijk naar welke voorbeelden wordt verwezen.

p. essenscia – BBT 5:

Art. 3.19.2.5.2. Gelieve ook hier de vbn zoals opgenomen in de BREF te vermelden.

Antwoord dOMG:

De voorbeelden worden niet opgenomen in het BVR aangezien ze niet noodzakelijk geacht worden voor een goed begrip van de bepaling, maar staan wel vermeld in het VVR.

q. essenscia – BBT 7:

Art 3.19.2.5.4: Graag 1 op 1 vertaling door "bijvoorbeeld" op te nemen ipv "waaronder". Met het woord "waaronder" wordt het verplicht om deze 2 parameters continu te monitoren terwijl de BREF dit niet verplichtend bedoeld

Antwoord dOMG:

Aangepast.

r. essenscia - BBT 9:

Art. 3.19.2.5.5 (BBT 9): Graag ook de toepasbaarheid opnemen: *"De terugwinning is mogelijk beperkt wanneer de energievraag buitensporig hoog is als gevolg van de lage concentratie van de betrokken verbinding(en) in het procesafgas (de procesafgassen). Specificaties inzake de productkwaliteit kunnen het hergebruik beperken."*

Antwoord dOMG:

De toepasbaarheid is geïmplementeerd, in het VVR staat vermeld: *"De toepasbaarheid is mogelijks beperkt, daarom wordt een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning mogelijk gemaakt via artikel 3.19.2.1.1."*

s. essenscia – BBT 10:

Idem voor BBT 10: toevoegen *"De aanwezigheid van verontreinigende stoffen of veiligheidsoverwegingen kunnen de mogelijkheden om procesafgassen naar een stookinstallatie te sturen, beperken."*

Antwoord dOMG:

De toepasbaarheid is geïmplementeerd, in het VVR staat vermeld: *"De toepasbaarheid is mogelijks beperkt, daarom wordt een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning mogelijk gemaakt via artikel 3.19.2.1.1."*

t. essenscia - controlemeetprogramma:

Art. 3.19.2.5.7§2 In de tabel met meetfrequenties wordt een link gelegd met de meetfrequenties uit Vlarem II ifv de massastroomdrempelwaarde voor de concentratiegrenswaarde uit Vlarem II. Er wordt echter geen mogelijkheid voorzien om gebruik te maken van Vlarem II bijlage 4.4.4 Lucht controlemeetprogramma. Dit dient mee opgenomen te worden.

Antwoord dOMG:

Bepalingen uit titel II van het VLAREM blijven geldig, incl. het controlemeetprogramma / de mogelijkheid om meetfrequenties af te bouwen. Dit kan gelezen worden in artikel 1.1 en het huidige artikel 2.3.1 (via voorliggende besluit verplaatst naar art. 2.3.1.1) van titel III van het VLAREM:

- Art. 1.1: *"Met behoud van de toepassing van deel 4 en 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, hierna titel II van het VLAREM te noemen, bevat dit besluit bijkomende algemene en sectorale milieuvoorwaarden voor GPBV-installaties. Als de sectorale voorwaarden van titel II van het VLAREM en dit besluit dezelfde problematiek regelen, gelden de strengste voorwaarden."*
- (nieuwe) art. 2.3.1.1: *"Monitoring, bemonstering en beoordeling van emissies worden uitgevoerd conform deel 4 van titel II van het VLAREM, tenzij het anders vermeld wordt in deel 3 van dit besluit. In afwijking van het eerste lid kan in het controlemeetprogramma, vermeld in bijlage 4.2.5.2 en bijlage 4.4.4 bij titel II van het VLAREM, de meetfrequentie maximaal dalen tot één keer per jaar voor de parameters, vermeld in deel 3 van dit besluit."*

u. *essencia* – algemeen uitgangsprincipe omzetting (2):

Art. 3.19.2.5.8: Hier (en ook in enkele volgende artikels) werd enkel de BBT-GEN opgenomen zonder oplistings van technieken. Dit is helemaal in lijn met de RIE en dit principe wordt ook vermeld in het VVR. We willen vragen om de omzetting van de andere BBT-conclusies ook op deze manier te doen door enkel BBT-GEN op te nemen en de gebruikte technieken vrij laten.

Antwoord dOMG:

Zie antwoord op vraag j. *essencia* – algemeen uitgangsprincipe omzetting.

v. *essencia* – BBT 13:

Art. 3.19.2.5.9 (BBT 13): graag de toepasbaarheid opnemen

Antwoord dOMG:

De toepasbaarheid is geïmplementeerd, in het VVR staat vermeld: "*De toepasbaarheid is mogelijk beperkt, daarom wordt een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning mogelijk gemaakt via artikel 3.19.2.1.1.*".

w. *essencia* – EGW en monitoring bij BBT 14:

Art. 3.19.2.5.10. §2.:

- In de tabel met meetfrequenties wordt een link gelegd met de meetfrequenties uit Vlarem II ifv de massastroomdrempelwaarde voor de concentratiegrenswaarde uit Vlarem II. Er wordt echter geen mogelijkheid voorzien om gebruik te maken van Vlarem II bijlage 4.4.4 Lucht controlemeetprogramma. Dit dient mee opgenomen te worden.

Antwoord dOMG: zie antwoord op vraag t. *essencia* – controlemeetprogramma.

- Voetnoot 2: de laatste zin "en mits een andere continue controle toegepast wordt die garandeert dat de emissiegrenswaarden niet overschreden worden" staat niet in de BREF. Schrappen aub.

Voetnoot 8 bij BBT 8, met name omtrent afbouw van een continue meetfrequentie bij voldoende stabiele emissies, wordt opgenomen maar aangepast aan bestaande voorwaarden uit VLAREM. In overeenstemming met artikel 4.4.4.1, §2, kan de continue meetverplichting vervangen worden door een maandelijkse meting, mits een andere continue controle toegepast wordt (cfr. voorwaarde in dat artikel).

- Ontbrekende voetnoten:
 - 1) De bovengrens van het bereik is 20 mg/Nm³ wanneer noch een absoluut-, noch een doekfilter toepasbaar is.
 - 3) Bij de productie van complexe anorganische pigmenten die direct worden verhit, en in de droogstap bij de productie van E-pvc, kan de bovengrens van het BBT-GEN-bereik hoger zijn en maximaal 10 mg/Nm³ bedragen.

Antwoord dOMG: deze voetnoten zijn gelinkt aan de EGW in BBT 14, omgezet in §1 van dit artikel. In het VVR staat over deze voetnoten vermeld:

"De toepasbaarheid is mogelijks beperkt (e.g. voetnoten 1 en 3), daarom wordt een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning mogelijk gemaakt via artikel 3.19.2.1.1."

x. essenscia – art. 3.19.2.5.13:

Art. 3.19.2.5.13: Ontbrekende voetnoot E-pvc opnemen "Bij de droogstap bij de productie van E-pvc kan de bovengrens van het BBT-GEN-bereik hoger zijn en maximaal 20 mg/Nm³ bedragen wanneer het vanwege de productkwaliteitspecificaties niet mogelijk is de ammoniumzouten te vervangen"

Antwoord dOMG:

De voetnoot is geïmplementeerd, in het VVR staat vermeld: *"De voetnoten 3 en 7 tonen dat de toepasbaarheid mogelijks beperkt is. Een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning wordt mogelijk gemaakt via artikel 3.19.2.1.1."*

y. essenscia – BBT 20, raming niet-fugitieve:

Art 3.19.2.6.2: Nog toevoegen cfr de BREF-tekst: ▪ Voor de raming mogen geleide emissies als niet-fugitieve emissies worden geteld wanneer de inherente kenmerken van de afgasstroom (bv. lage snelheden, variabiliteit van het debiet en de concentratie) geen nauwkeurige meting overeenkomstig BBT 8 mogelijk maken

Antwoord dOMG:

Zie antwoord op vraag b. essenscia – Raming geleide emissies.

z. essenscia – SOF en DIAL voor grote verbruikers VOS:

Art. 3.19.2.6.4. §4:

- In de BREF worden deze technieken omschreven als "nuttige aanvullende technieken", in Vlarem III wordt dit dwingend omgezet. Dit is goldplating. Gelieve een correcte omzetting te doen en de technieken te omschrijven als "aanvullend" maar niet verplicht.

Antwoord dOMG:

Het BVR wordt aangepast. De opmerking in de BBT-conclusies bij BBT 22 omtrent kwantificering van VOS-emissies bij grote hoeveelheden VOS via TC, SOF of DIAL wordt voorlopig nog niet opgenomen in het VLAREM. Kwantificering van de totale diffuse emissies op installatie-niveau wordt als heel nuttig ervaren, maar zal in Vlaanderen voorlopig nog niet algemeen worden opgelegd via VLAREM. Bij de algemene evaluaties zal installatie per installatie geoordeeld worden waar deze (of gelijkwaardige) technieken het meest een nuttige aanvulling kunnen zijn. Doorslaggevende argumenten kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Er is (grote) onzekerheid i.v.m. de totale emissies van de installatie;
- Vooral de non-fugitieve emissies zijn van belang (e.g. opslagtanks, in- en uitladen van grondstoffen of producten via schip, vrachtwagen, trein, WZI, ...). Voor de fugitieve emissies kan er van uitgegaan worden dat die goed op te volgen zijn met LDAR;
- Er zijn veel of grote hoeveelheden CMR stoffen te verwachten in de emissies.

De komende jaren zullen de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de afdeling GOP deze technieken en de resultaten van dergelijke meetcampagnes nauw opvolgen. Als dat nodig zou blijken, kan alsnog in latere fase een verankering van TC, SOF of DIAL of gelijkwaardige technieken worden voorzien in het VLAREM.

Ook het Vlaams luchtbeleidsplan 2030, door de Vlaamse Regering goedgekeurd in oktober 2019, onderstreept het belang van dergelijke technieken, *zodat een betere prioritering van de aanpak van de resterende diffuse emissies mogelijk is: "In 2010 en 2016 zijn handhavingscampagnes uitgevoerd in gans de Antwerpse haven met de SOF- technologie die toelaat om de NMVOS-emissie van het volledige bedrijf in te schatten door de NMVOS-concentraties aan de grenzen van bedrijfsterreinen te meten. Deze SOF-metingen geven sterke indicaties van een sterke onderschatting van de diffuse emissies. Dit is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat diffuse emissies ingeschat worden op basis van theoretische berekeningen die sterk kunnen afwijken van de realiteit. Op Europees niveau is een nieuwe norm in voorbereiding bij het Comité Européen de Normalisation (CEN) die moet toelaten zulke metingen gestandaardiseerd uit te voeren. Zodra deze norm beschikbaar is (vermoedelijk in 2019), zullen we overleg opstarten met de betrokken sectoren (raffinaderijen en LVOC-bedrijven) en een meetstrategie ontwikkelen om de theoretische inschattingen op regelmatige tijdstippen te valideren, zodat een betere prioritering van de aanpak van de resterende diffuse emissies mogelijk is."*

- de 2de alinea van §4 is echter zeer verregaand en staat nergens te lezen in de BREF. Door op te leggen dat uitvoerders ervaring moeten hebben, wordt er verhinderd dat nieuwe spelers op de markt komen. Deze bepaling is in strijd met het principe van eerlijke concurrentie en non-discriminatie en zal leiden tot oneerlijke bevoordeling en monopolistische praktijken. We vragen om deze alinea te schrappen.

Antwoord dOMG:

Niet meer van toepassing voor BVR, voorstel wordt aangepast.

- Ook de bepalingen in de 3de alinea vinden we zeer verregaand en lezen we niet in de BREF-teksten. 2 maanden is te kortdag voor het opleveren van het meetrapport

Antwoord dOMG:

Niet meer van toepassing voor BVR, voorstel wordt aangepast.

aa.essenscia - technisch dichte apparaten:

Art. 3.19.2.6.5. §2 gaat verder dan wat bref vraagt.

- De BREF legt geen verplichting op om technisch dichte apparaten te gebruiken bij nieuwe installaties of belangrijke verbeteringen. Deze verplichting zal het level playing field binnen Europa verstoren, nieuwe installaties zullen elders gebouwd worden waar de verplichting tot lekdichte apparaten niet geldt.

- punt 2° “Dit omvat minimaal alle veiligheidskleppen, pompen, compressoren en monsternamepunten” => Dit betreft een louter Vlaamse verplichting die door de BREF niet gevraagd wordt. We herhalen onze vraag om dit te schrappen.

Antwoord dOMG:

Het voorstel wordt deels aangepast. Het gebruik van technisch dichte apparaten, vermeld als techniek b) in BBT 23 van de BBT-conclusies, wordt via het VLAREM nu enkel verplicht voor nieuwe installaties en belangrijke verbeteringen bij contact met CMR-stoffen of acuut toxische stoffen. In de nota visie zeer zorgwekkende stoffen van de Vlaamse overheid wordt het belang van voorkomen en beperken van emissies en verliezen van zeer zorgwekkende stoffen naar het milieu onderstreept. Voor deze stoffen is de inzet van technisch dichte apparaten binnen chemische installaties cruciaal, omdat verwacht wordt dat het lekverlies uit deze apparaten verwaarloosbaar is, mits zij op geschikte wijze worden geselecteerd, geïnstalleerd en onderhouden overeenkomstig het procestype en de bedrijfsomstandigheden van het proces.

Merk op dat ook bij apparatuur met een hoge kans op lekken en bij processen die werken onder hoge druk, zoals 2000 bar of meer, het gebruik van technische dichte apparatuur sterk aangewezen is, zoals ook in BBT 23 (b) staat vermeld. De toepassing van technisch dichte apparaten bij deze laatste 2 punten wordt echter nog niet algemeen verankerd in het VLAREM, maar kan wel dossier per dossier worden meegenomen waar relevant.

De BREF WGC legt de focus op proces & plant design ter preventie of voorkoming van diffuse VOS emissies, zeker voor nieuwe installaties en belangrijke verbeteringen (zie punt 3.4.5 van de BREF). Het gebruik van technisch dichte apparatuur die niet of amper kunnen lekken vormen daarin een belangrijk onderdeel. De BREF vermeldt dat de kosten voor de technieken ter reductie van diffuse VOS emissies bij proces & plant design afhankelijk zijn van het type installatie. Er wordt verondersteld dat kosten lager zijn voor nieuwe installaties, en dat op lange termijn de inzet van technische dichte apparaten bespaart op vlak van onderhoudskosten & tijd voor monitoring. Reductie van diffuse VOS emissies biedt daarnaast ook kansen om verlies aan grondstoffen of (eind)producten te beperken.

Zoals het Vlaams luchtbeleidsplan 2030 aangeeft, blijven de chemische industrie en de raffinaderijen de grootste bron aan NMVOS-emissies onder de drie categorieën binnen de industrie (i.e. “chemie en raffinaderijen”, “oplosmiddelengebruik” en “andere industrie”). In de voorbije 10 jaar is reeds een belangrijke reductie gerealiseerd door maatregelen op te nemen in titel II van het VLAREM. Zo is in 2009 het LDAR-programma (leak detection and repair) in VLAREM ingevoerd. NMVOS-emissies daalden in de periode 1990–2016 al met 73%. In de periode 1990–2005 is de reductie vooral gerealiseerd door de sanering van de geleide emissies, terwijl in de periode 2005–2016 dit vooral voor de diffuse emissies het geval was. Het overgrote deel van de resterende emissies blijft diffuus. Bij de raffinaderijen is dit 80%, bij de chemische bedrijven 70%.

Als één van de elementen om het resterende reductiepotentieel bij de niet-geleide (diffuse) emissies op een kosteneffectieve wijze te realiseren, is de inzet van technische dichte apparaten, vermeldt het luchtbeleidsplan:

"Zowel tanks als procesapparatuur kunnen quasi lekdicht uitgevoerd worden. Zeker bij de bouw van nieuwe tanks of nieuwe procesinstallaties en wanneer met zeer schadelijke producten wordt gewerkt, is dit aangewezen. Bij de twintigjaarlijkse controle van opslagtanks wordt gans de tank geledigd en gecontroleerd. Dit is het moment waarop ook kan overwogen worden om bepaalde onderdelen van de tank te vervangen door lekarmere onderdelen. Deze maatregelen zullen we in VLAREM II opnemen".

bb.essencia - polyolefinen:

Art. 3.19.3.1.1 punt 3°: De BBT-GEN wordt hier volledig losgetrokken van BBT 25, wat niet correct is. In tegenstelling tot bij andere BBT-GENs worden hier bovendien wel de technieken overgenomen in VLAREM. We vragen dan ook deze bepaling te schrappen omdat hier technieken worden opgelegd zonder link met de BAT-AEL.

Antwoord dOMG:

Zie antwoord op vraag j. essencia – algemeen uitgangsprincipe omzetting.

Voor dit specifieke geval, zoals toegelicht in het VVR, omwille van de onvoldoende garantie dat alle technieken toegepast worden, wat expliciet vereist wordt door de BBT-conclusies, als louter een totale, jaargemiddelde emissievracht wordt afgetoetst als emissiegrenswaarde.

- Punt 3° van art. 3.19.3.1.1 is bovendien geen correcte omzetting vanuit de BREF. De techniek is "opvang en behandeling van procesafgassen", niet "opvang en behandeling van procesafgassen van techniek b en van de eindbewerking". De BREF stelt niet dat "ten minste" de procesafgassen van xx en xx opgevangen moeten worden. Wel wordt in de beschrijving verduidelijkt dat men doelt op afgassen van techniek b en van de eindbewerking.
- Mbt de eindbewerking: deze bestaat uit meer dan extrusie en ontgassing, dewelke bij wijze van voorbeeld worden vermeld in de BREF. Het is absoluut niet correct daardoor te stellen dat zowel afgassen van extrusie en ontgassing tout court opgevangen moeten worden. Ook in de beschrijving van techniek b worden voorbeelden aangehaald, dat wilt niet zeggen dat deze "ten minste" toegepast moeten worden. De beschrijving maakt duidelijk dat er diverse manieren / locaties zijn om desbetreffende techniek toe te passen.

Antwoord dOMG:

"ten minste" wordt geschrapt. De beschrijving bij techniek c geeft duidelijk aan welke procesafgassen moeten worden opgevangen en behandeld (i.e. van de eindbewerking & van technieken ter verlaging van het VOS-gehalte in het polymeer). Dit wordt mee opgenomen in VLAREM.

Daar waar de toepassing niet mogelijk is (cfr. toepasbaarheid vermeld bij BBT 25), is een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning mogelijk gemaakt via artikel 3.19.2.1.1. Dit wordt toegelicht in het VVR.

- De BREF linkt de BBT-GEN duidelijk aan deze BBT-conclusie, waardoor in VLAREM dus louter verwezen moet worden naar de BREF zelf voor de technieken of zelfs totaal niet (bv. BBT 12, 17, 18 en).

Antwoord dOMG: zie hierboven.

- De voetnoten niet opgenomen: bovengrenzen kunnen hoger zijn.

Antwoord dOMG: zie hierboven.

Zie toelichting in VVR bij 3.19.3.1.3 waar de EGW werden omgezet: *"De toepasbaarheid van de emissiegrenswaarde voor LDPE is mogelijks beperkt, daarom wordt een gemotiveerde afwijking via de omgevingsvergunning mogelijk gemaakt via artikel 3.19.2.1.1."*

- Toepasbaarheden minstens opnemen als men de technieken vermeld.

Antwoord dOMG: zie hierboven: toepasbaarheden werden opgenomen.

cc. essenscia - polyolefinekwaliteit:

Vanwaar is dit afkomstig? De indeling in "kwaliteitsklassen" dient aan de exploitant gelaten te worden. Voorstel: schrappen.

Antwoord dOMG:

Polymeerkwaliteit wordt in de BBT-conclusies gedefinieerd (cfr. definities vooraan) als: *"Van elk type polymeer bestaan er verschillende kwaliteitsklassen die qua structuur en moleculaire massa variëren en geoptimaliseerd zijn voor specifieke toepassingen. In het geval van polyolefinen kunnen ze verschillen wat betreft het gebruik van copolymeren zoals EVA. In het geval van pvc kunnen ze variëren in termen van de gemiddelde lengte van de polymeerketen en de poreusheid van de deeltjes."* De invulling van "representatieve polyolefinekwaliteit" in het VLAREM is afkomstig van deze definitie, specifiek voor polyolefinen.

dd.essenscia – procesovens of -verhitters:

Afdeling 3.19.4 Procesovens of -verhitters: Er wordt gesteld dat procesovens of -verhitters met indirect contact moeten voldoen aan de voorwaarden van hfdst 5.43 uit Vlarem II. Dit is een nieuwe poging om een eigen interpretatie van de administratie in de wetgeving op te nemen en dit wordt niet bevestigd door de BREF.

Antwoord dOMG:

Zoals uitgelegd in het VVR, vallen procesovens- of -verhitters enkel onder de uitzondering van reactoren, zoals beschreven in artikel 5.43.1.2 van titel II van het VLAREM indien er sprake is van direct contact. De overige procesovens- of verhitters moeten ook voldoen aan de voorwaarden van hoofdstuk 5.43 van titel II van het VLAREM. Dit wordt ter verduidelijking mee opgenomen. Het feit dat dit geen eenzijdige interpretatie betreft, werd reeds uitgebreid toegelicht in de brief van de Secretaris-Generaal van het departement Omgeving aan Essenscia d.d. 17/11/2023.

[ee.essenscia – dioxinen en furanen:](#)

Opmerking bij artikel 2.3.2.3: Om de wetgeving te vereenvoudigen en herhalingen te voorkomen, stellen we voor art. 2.3.2.3 te schrappen, vermits dit al geregeld is in Vlarem II en een herhaling in Vlarem III ons overbodig lijkt.

Antwoord dOMG:

Het klopt dat dit verschillende keren in titel II van het VLAREM staat vermeld bij bepaalde sectoren, zoals (mee)verbranding van afvalstoffen, hout, petroleumraffinaderijen, ..., maar het wordt momenteel niet algemeen geregeld. Daarom is het aangewezen dit algemeen te verankeren in titel III van het VLAREM via dit ontwerpbesluit, zolang er geen algemene verankering is voorzien in titel II van het VLAREM.